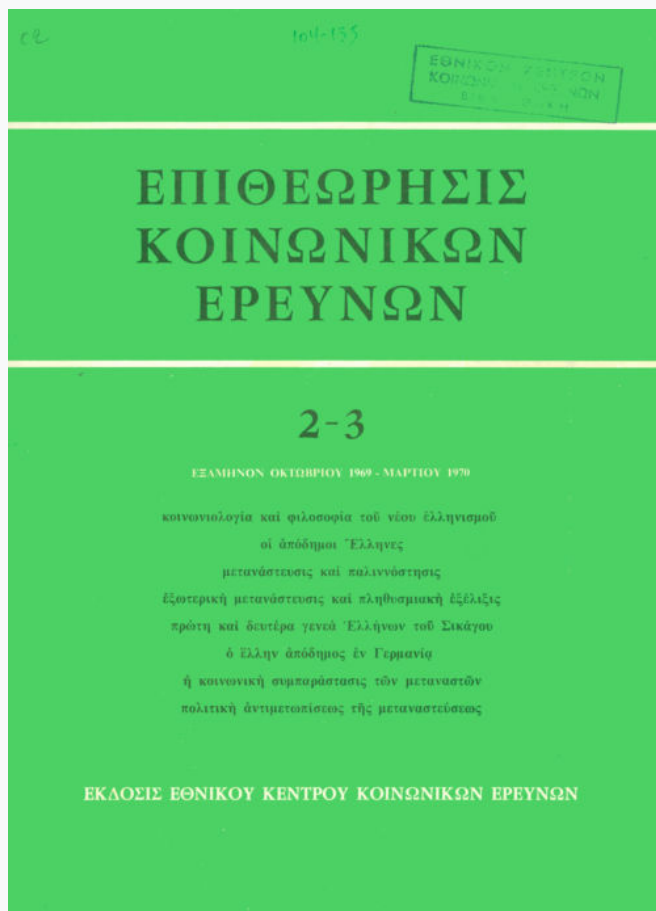

The Greek Review of Social Research

Vol 2 (1970)

2-3

Ο Έλλην απόδημος εν Γερμανία: Ψυχολογική και κοινωνικο-οικονομική εμπειρική έρευνα

Νικόλαος Γ. Παπαδόπουλος

doi: [10.12681/grsr.400](https://doi.org/10.12681/grsr.400)

Copyright © 1970, Νικόλαος Γ. Παπαδόπουλος

This work is licensed under a [Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/).

To cite this article:

Παπαδόπουλος Ν. Γ. (1970). Ο Έλλην απόδημος εν Γερμανία: Ψυχολογική και κοινωνικο-οικονομική εμπειρική έρευνα. *The Greek Review of Social Research*, 2, 142-143. <https://doi.org/10.12681/grsr.400>

Ο ΕΛΛΗΝ ΑΠΟΔΗΜΟΣ ΕΝ ΓΕΡΜΑΝΙΑ

Ψυχολογική και κοινωνικο-οικονομική εμπειρική έρευνα

όλυ

ΝΙΚΟΛΑΟΥ Γ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ, Καθηγητού

«Ο συγγραφέας διεξήγαγε την έρευνα κατά τις εν Γερμανία σπουδές του, το έτος 1964. Το θέμα υπέδειξε εις αυτόν ο διευθυντής του Ψυχολογικού Ίνστιτούτου του Πανεπιστημίου Βόννης, καθηγητής κ. Hans Thomae.

Σκοπός της έρευνας ήτο η μελέτη: α) των κινήτρων αποδημίας των έλληνων εργαζομένων εν Δυτικήν Γερμανίαν, β) των προβλημάτων τα οποία προκύπτουν εκ της έκει εργασίας ως και της εν γένει ζωής των.

Η μέθοδος ή οποία εχρησιμοποιήθη διά την συλλογήν του υλικού ήτο ή συνέντευξις βίσει ερωτηματολογίου.

Τα πρόσωπα της έρευνας ήσαν 30 εν όλω, ηλικίας 18-50 ετών, εκ των οποίων οι 19 25-35 ετών. Έξ αυτών οι 19 ήσαν έγγαμοι και οι 11 άγαμοι. Προήρχοντο εξ άγροτικών κυρίως περιοχών (24) και ήσαν κατά το πλείστον (21) γεωργοί και χειρωνακτες. Ός προς την σχολικήν παιδείαν, οι 23 ήσαν απόφοιτοι Δημοτικού Σχολείου, 4 Γήμων συμπληρώσει ώρισμένες τάξεις Γυμνασίου, 3 δέ ήσαν απόφοιτοι αυτού. Ο χρόνος παραμονής αυτών εις την Δυτικήν Γερμανίαν εκμαινέτο από ένος μηνός μέχρι τεσσάρων ετών.

Εκ της έρευνας προέκυψαν ώρισμένοι ενδιαφέροντα μαρτυρία, τας οποίας παραθέτουμε ακολούθως:

Κίνητρα αποδημίας

Διά τους 27 εκ των 30 (90%) τα κίνητρα αποδημίας ήσαν οικονομικά. Αί έπίκεινται άπαντήσεις συνοψίζον εν πολλοίς τας άπαντήσεις και των ύπολοιπων.

«Τόν τελευταίο χρόνο δέν πήραμε τίποτε άπ' τες δουλιές μας. Αυτό ήταν μία άφορημί πού σκέφτηκα νά φύγω, αλλά μόνο μιά άφορημί, και δέν ήταν μόνο αύτη. Τά χωράφια δέν μου δίνουν καμιά άσφάλεια, γιατί ήθελα νά ζώ καλύτερα, νά μωρό νά κάνω κάτι ο ίδιος και νά μή «ζω άπ' αύτά πού πήρα άπό τόν πατέρα μου. Ήθελα νά καλύτερέγη τή ζωή μου, νά μή μένω γεωργός, γιατί ο γεωργός κείνι το τελευταίο επάγγελμα γιά μας έκει, ο άργότερος δέν έχει καμιά αξία στην κοκκωνία.»

«Σκέφτηκα, όσο έχω χρέη στην τράπεζα, θάταν καλό νά μή περιμένω εύφωρία, γιά νά πάω χρήματα, αλλά νά φύγω στη Γερμανία, γιά νά μπορέσω γρηγορότερα νά τά έξοικονομησω.»

«Ακουγα από άλλους, ότι στη Γερμανία κερδίζουν πολλά χρήματα, και σκέφτηκα καλό θάταν νά πάω κι εγώ. Δέν είχα τίποτε συγκεκριμένο στό μυαλό μου,

»Σκέφτηκα μόνο, άν θά κέρδιζα, κάτι θά μπορούσα νά κάνω, ν' αγοράσω ένα φορτηγό και νά κάνω μεταφορές, μιά πού ήμουν στό στρατό δόηγός.»

«Τόν τελευταίο χρόνο, ήταν άρρωστη ή γυναίκα μου, δανείστηκα χρήματα και άπό όσα πήρα άπ' τά σιτάρια δέν μπόρεσα νά τά επιστρέψω, κι άν θά τ' άφωνα γιά άργότερα, θά αυξανόνταν οι τόκοι. »Γι' αυτό σκέφτηκα ότι καλό θάταν νά φύγω στη Γερμανία, γιά νά κερδίσω περισσότερα χρήματα και έτσι ν' άντεπεξέλθω στις δασκοιλίες.»

Οι λοιποί 3 (10%) εκ των άνωτέρω 30 άναφέρουν ως κίνητρα αποδημίας την έπιθυμία νά αλλάξουν τρόπον ζωής, την ίκανοποίησιν της περιεργείας των, ως και άλλους δευτερεύοντας, καθαρός προσωπικούς λόγους:

«Πολλά χρήματα δέν είχαμε, αλλά ούτε και μεγάλες άνάγκες, πάντοτε είχαμε λεφτά στην τσέπη. Σκέφτηκα όμως ν' αλλάξω τή δουλειά τού μαραγκού και τού γεωργού με μιά καλύτερη. Ήθελα έπίσης σάν νέος νά δώ κάτι, νά μάθω κάτι και νά διασκεδάσω. Όπως όλοι οι νέοι, νείχα κι εγώ την περιέργεια και ήθελα νά ζήσω κάτι διαφορετικό άπ' ό τι στό χωριό μου.»

«Η κυριότερη αίτια πού μ' έκαμε νά σκεφτώ νά φύγω ήταν τό ότι ήθελα νά «δώ κι εγώ κάτι. Σκέφτηκα, είμαι ελεύθερος άκόμη και μπορώ νά ταξιδέψω στη Γερμανία και νά δώ πώς είναι εκεί. Φυσικά, τό ότι θά κέρδιζα χρήματα, ήταν έπίσης μιά αίτια, αλλά μ' ενδιέφερε νά κερδίσω τόσα, όσα θά χρειαζόμουν γιά τό ταξίδι και γιά τά έξοδα στην Γερμανία, όσο θά έμενα εκεί.»

«Ήθελα νά δώ τή Γερμανία, πού είναι τό κέντρο της Εύρώπης τόσα πολλά λένε γιά τήν ευρωπαϊκή ζωή στην Έλλάδα και ήθελα νά τήν γνωρίσω. Ή περιπέτεια, τό νά δώ κάτι νέο, κάτι άγνωστο, νά γνωρίσω άλλες χώρες και άνθρωπους με υπαρκτινόνσε πάντοτε, γιατί μου άρέσει νάν άνω ζώ με περιπέτεια... Ένας άνθρωπος χωρίς περιέργεια, χωρίς περιπέτεια, είναι άδπως ένα ζώ, πιά μένα.»

«Ήθελα κάπως νά φύγω, νά πάω νά γνωρίσω μιά άλλη ζωή, νά διακόψω τό δεσμοί μου με τό κορίτσι και νά τ' έξασώ... Νά αγοράσω ένα αυτοκίνητο...»

«Είχα έπίσης μιά σκέψη γιά σπουδές.»

«Ήρθα στη Γερμανία από τή μιά μεριά γιά νά μπορέσω νά ξεφύγω άπ' αύτή την κατστάσι (=συνεχής έριδες με τόν πα-

τέρα). Ήπειτα, γιά νά μάθω κάτι άπό μηχανές, νά διορθώνω αυτοκίνητα, κτλ., πού μου χρειαζόνταν γιά τή δουλεία μου. Ή Ήμερα ότι κάτι τέτοια θά μάθαινε κανείς έδώ κατά τόν πιο εύκολο τρόπο.»

Προβλήματα εκ της έκει παραμονής

Ταύτα όφειλόνται, κατά τόν συγγραφέα και τά περίσματα της έρευνας του, εις άσχεργείας τας οποίας άντιμετωπίζουν οι απόδημοι έξ αίτίας της γλώσσης, τόσον εις τήν εργασίαν των όσον και εις τήν εν γένει έπικοινωνίαν των μετά τών γηγενών, εις τας κλιματολογικάς συνθήκας, τας συνθήκας εργασίας και τόν διαφορετικόν εν γένει τρόπον ζωής. Καθίστανται δέ αι άσχεργείαι αύται έτι έντονότεραι λόγω τών ύψηλών προσδοκιών των μεταναστών περί της ζωής, τών άμοιβών, ως και τών συνθηκών έργασίας εν Γερμανία, και αι όποιαι, ως είναι φυσικόν, διαφεύδονται, ως έμφαινεται εκ τών εξής άπαντήσεων:

«Μέ τή γλώσσα ένιωσα τήν πρώτη μεγάλη άπογοήτευσιν. Κανείς δέν μ' άνάγκασε νά σιωπήσω, αλλά έγω ήμουν άναγκασμένος νά σιωπή.»

«Όταν φτάσαμε στό σταθμό, είδα ότι βρισκόμασταν σέ ένα τελείως άγνωστο τόπο. Δέν ξέραμε καν πού βρισκόμασταν. Είχαμε τό συναισθημα σάν νά πέσαμε άπ' τόν ουρανό. Όλοι σχεδόν έλεγαν ότι τό καλύτερο θά ήταν εάν επιστρέψουμε άμέσως, με τό έπομένο τρέιν. Δέν μπορούσαμε νά μιλήσουμε. Τό ξέραμε, βέβαια, ότι δέ μ' μπορούσαμε νά συνηνεοουμεθα, αλλά άλλο νά τό σκέπτεται κανείς και άλλο νά τό ζή στην πραγματικότητα.»

«Ήμουν σάν νά βρισκόμουν σ' ένα χλός. Ένώθα σάν μιά μηχανή, χωρίς νά μπορώ νά μιλω, χωρίς νά ξέρω πώς έπρεπε νά συμπεριφέρωμαι, τι περιμένα από μένα, τι έλεγαν σέ μένα... Είχα χάσει τόν έαυτό μου...»

«Τό κλίμα γενικά, από τήν άρχή κιόλας, μέ στενοχώρησε πολύ, και μάλιστα μου επέφτει σάν βάρος άκόμη τώρα αύτή ή δόμηξη, αύτή ή σκετενια...»

«Ένώθα σάν κάτι νά μου έλειπε, ίσως κείνι ή καθαρότητα της δικής μας άτυποσφαιρας, εκείνη ή ήρεμία.»

«Και με τή δουλεία άπογοητεύτηκα, γιαι τό άνακατέματα με τά υλικά τού οτιμενόντου και όλα αυτά μās μάσταν τά δόχτυλα. Ήμιασταν σέ άλλες δουλειές συνησθισμένοι και γι' αυτό μās ήταν άσκολο στην άρχή. Μās διηγούσαν στην Έλλάδα, ότι οι δουλειές στη Γερμανία είναι πολύ εύκολες: Ήπατάς ένα κομπι και εργάζονται οι μηχανές, και άλλα. Άλλά άμέσως διαπίστωση ότι όλα αυτά ήταν παραμύθια. Μας τά διηγούσαν αυτά γιά νά μās κάνουν τήν έντύπωση ότι είδαν και έζησαν πολλά και είναι σπουδαίοι. Αυτοί πού έρχονταν με άδεια μās δέν έλεγαν αύτα, και άλλοι πάλι μās είδαν όχι άκριβείς πληροφορίες γιά τες δουλειές στη Γερμανία.»

«Βρήκα διαφορετικές άπ' ό τι περιμένα,

